

Yttrande om förslag till nytt beslut för naturreservatet Änggårdsbergen i Göteborgs Stad och Mölndals Stad

Diarienummer: 511-5433-2017

Dokumentet pekar på att man ska:

- Stärka naturreservatet
- Utöka naturreservatet

Det vi har kunnat se i Änggårdsbergen är

- att cykelsporten har ökat markant i området under senare år och med det synnerligen påverkat de stigar som används lika mycket av fotgängare och löpare.
- att rotsystemet då frilagts och breddat stigarna på vissa ställen med flertalet meter.
- att vid varje tillfälle med hårda vindar fälls många träd i området, vilket bekräftar att användningen av marken måste ske med hänsyn till rotsystemen.

Vi ställer oss positiva till att förslaget

- tar hänsyn till framtida klimathot och nedskräpning i viss grad
- tar hänsyn till olika målgrupper (ex. fotgängare och cyklister) som besöker Änggårdsbergen
- tar hänsyn till ett brett spektrum av olika djur- och växtarter, både invasiva liksom hotade
- föreslår att stärka och utöka naturreservatet

De punkter som vi vill att förslaget utvecklar är

- ett större hänsynstagande till besökare i reservatet, både idag och i framtiden, då invånarantalet i Göteborg kommer vara större
- en starkare koppling mellan Änggårdsbergen som reservat och den gröna kilen, som pekas ut i bl.a. Göteborgs Stads Friluftsprogram (2018) och Göteborgs Grönstrategi (2014).
- ett tydligare förslag på skötselåtgärder kring nedskräpning och slitage vid stigarna i Änggårdsbergen

Skötsel och åtgärder

Vid artinventeringen anges djurlivet såsom fågelarter, groddjur etc. vill vi påminna om de större djur som rör sig i reservatet, (ex. rådjur) som bör få fredade zoner. Det vi behöver ta hänsyn till är, dels djurlivet och friluftslivet, men även olika målgrupper, såsom cyklister, fotgängare, ryttare och joggare. De olika målgrupperna förekommer båda i större mängder under en kortare tid (t.ex. vid tävlingar och arrangemang) men även i mindre mängder under en längre tid. Det vi ser är att Göteborg växer och så gör även invånarantalet. Med fler invånare finns fler som kommer ta tillvara på reservatet, men också fler som kan utsätta naturområdet för skador och slitage. Med det sagt vill vi understryka att "grönområden av god kvalitet" inte bara inkluderar skötselåtgärder i relation till klimatförändringar och invasiva arter, det rör även en ökad risk för nedskräpning och slitage. Vad vi vill se är tydligare förebyggande åtgärder för dessa konsekvenser.

Änggårdsbergen - en del av den gröna kilen

I och med Göteborgs Grönstrategi anser vi att det finns goda skäl att utveckla stråken mer mot söder, detta dels för att binda samman rekreationsstråk och naturområden, men också för att jobba med den gröna kilen kring Söderleden. Kilen är idag ett värdefullt område för bland annat friluftsliv, men även för djur som tar sig till och från Änggårdsbergen (Trafikverket- Barriäreffekter för friluftsliv, flora och fauna vid Söderleden, 2014; Göteborgs Stads Friluftsprogram 2018; Göteborgs Grönstrategi, 2014)

Ekodukten vid Sandsjöbackaområdet underlättar för djuren att ta sig över E6 mellan Mölndal och Kungsbacka. Samtidigt bidrar faunapassagen även till ett minskat antal viltolyckor i området (Trafikverket, 2018). Genom att öka konnektiviteten mellan olika populationer inom en viss art, kan vi förebygga genetisk isolering och främja diversitet. Detta kan vara särskilt viktigt att ha i åtanke kring Söderleden, då större konstruktioner och infrastruktur, som går tvärs emot spridningsriktningen, ofta fungerar som barriärer. (Berglund, Sundberg, Eide, 2018; Trafikverket, 2014). Precis som vid Sandsjöbacka, ser vi att det är möjligt att jobba med en ekodukt söder om Änggårdsbergen (mellan Balltorp och Fässberg) och uppmanar därmed att knyta an förslaget till en liknande vision. På så vis kan man stärka Änggårdsbergens koppling till omgivande naturområden och främja arternas genetiska diversitet.

Stigar och slitage

Viktigt att ha i åtanke är att stigarna och stråken kan bidra med skadliga effekter för omgivningen, beroende på korsande riktningar och hur ofta stråket används. I dagsläget rivs ex. trädens rötter upp från jordmånen genom de fotgängare, cyklister och ryttare som passerar området. Enligt Lantbrukarnas Riksförbund (2018) skadar denna typ av slitage omgivande träd och växtlighet, något som kan vara nödvändigt att ha i åtanke vid framtida skötsel av stigarna.

Enligt Skogsstyrelsen (2018), blåser granträd lätt omkull, eftersom dess rötter ligger ytligt. Speciellt känsliga är träd där marken är uppblött av regn (LRF, 2018; Skogsstyrelsen, 2018). I och med detta, samt de föreslagna röjningsarbetet kring granträd, kan det vara extra viktigt att exempelvis lyfta de mer grantäta områdena i Änggårdsbergen (ej utmarkerade på samtliga kartor) där markslitage från, ryttare, cyklister och fotgängare förekommer.

*“Om du ska guida en massa cyklister på led genom skogen kan slitaget på stigar bli stort”
- Björn Galant, äganderättsexpert vid LRF*

Förutom slitage, kan stigarna även bidra med osäkerhet bland fotgängare likväl som cyklister, både på gott och ont. Samtidigt som ett visst mått av osäkerhet kan bidra till en ökad uppmärksamhet, är det fler som efterlyser en tydligare separering mellan gående och cyklister (Vägverket, 2010). I och med detta kan det vara värt att ifrågasätta stråken och deras målgrupper i mitten på karta 3E (se streckad markering i bild 1 nedan), där flera stigar, som löper parallellt med varandra, är ämnade för cyklister. Kanske kan det bli säkrare för både fotgängare och cyklister om de olika målgrupperna fick separata stigar, speciellt om man förväntar sig att fler människor kommer använda sig av Änggårdsbergen som ett rekreationsområde.

I syfte att förebygga slitage på känslig mark föreslår vi att man ev. minskar antalet cykelstigar och/eller att man jobbar med träspänger för gående och cyklister. Dessa spänger kan i sin tur anpassas efter terräng och hastighet, beroende på behov (se bildcollage med referenser ovanför).

Stadsplaneringsgruppen
Naturskyddsföreningen i Göteborg
genom

Lena Nilsson
Ordförande